

معناشناسی: ماهیت و ارتباط شیء و مشیت

مؤلفان:

دکتر حسین اسکندری

عضو هیئت علم دانشگاه علامه طباطبائی

بتوا، منیر علی سنجانی

معناشناسی: ماهیت و ارتباط شیء و مشیت

مؤلفان:

دکتر حسین اسکندری

بتول سبزوعلی سنجانی

زیر نظر معاونت پژوهشی دانشگاه

شابک: ۵-۳۸۱-۹۱۳۱۱-۹۷۸

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی

ویراستار: دکتر نسرین سیدزاده سرویس: نشر: دکتر ناز: بلا فرمانی انوشه

طراح جلد: سمیرا حاجی گلدی صفحه آرا: ایده دیوباد

شمارگان: ۲۰۰ دفتر نشر: رخساری

مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی؛ تهران، بزرگراه شهید همت،

دهکده المپیک، میدان ورزش

تلفن مرکز انتشارات: ۴۴۷۳۷۵۶۰ صندوق پستی: ۱۵۸۱۵/۳۴۸۷

چاپ اول ۱۳۹۹ قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

اسکندری، حسین، ۱۳۴۰ -	سرشناسه:
Eskandari, Hosein	سوان و نام پدید آور:
معاشناسی: ماهیت و ارتباط شیء و مشیت/ حسین اسکندری، بتول سبزیعلی سنجانی؛ زیر نظر معاونت پژوهشی دانشگاه علامه طباطبائی تهران: دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۹۹.	مشخحات نشر:
۱ ص. وزیری.	مشخحات ظاهر:
انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی؛ ۵۶۲.	فرونت:
۵-۳۸۱-۲۱۷-۹۶۴-۹۷۸-۲۲۰۰۰ تومان	وضعیت فهرست نویسی:
فیبا	عنوان اصلا
کتاب	یادداشت:
اراده -- مشیت و شیء	موضوع:
Will -- Quranic Teaching	موضوع:
قرآن -- مسائل فقهی	موضوع:
Quran -- Language, Style	موضوع:
قرآن -- واژه شناسی	موضوع:
Qur'an -- Lexicology	موضوع:
قرآن -- بررسی و شناخت	موضوع:
Qur'an -- Surveys	موضوع:
مشیت و ربوبیت خداوند	موضوع:
Providence and Government of God	موضوع:
سبزیعلی سنجانی، بتول، ۱۳۴۱ -	شناسه افزوده:
دانشگاه علامه طباطبائی.	شناسه افزوده:
BP۱۰۴	رده بندی کنگره:
۲۹۷/۱۵۹	رده بندی دیویی:
۶۰۹۹۸۵۸	شماره کتابشناسی ملی:

گفتار نهم

ماهیت پژوهشی دانشگاه در دوره جدید بیش از دوره‌های قبل رسمیت می‌یابد؛ از بعد تاریخی، پیش از تأسیس نهادهای دانشگاه، جامعه با پدیده آموزش رسمی آشنا بوده، هرچند که این آموزش مبتنی بر محفوظات رده است؛ اما تحول مهمی که ظهور دانشگاه در ماهیت و بنیان آموزش ایجاد کرد، ظاهر آموزش مبتنی بر پژوهش بود. به عبارت دقیق‌تر آنچه در دانشگاه باید آموزش داده می‌شد، نه ترجیحات شخصی بلکه نتیجه پژوهش‌های عمیق و پیرامنه در حوزه‌های مختلف زندگی، علمی و اجتماعی بود؛ بدین سان دانشگاه فضای امنی برای تأمل، تفکر، پژوهش و انتشار این گونه پژوهش‌ها گردید. البته شیوه سنتی انتشار پژوهش‌ها، انتشار شفاهی یا همان چیزی بود که در ایران آموزش نامیده می‌شد؛ اما اکتشافات جدید علمی جز با انباشت و نقادی دانش‌های قبلی، نفاق نمی‌افتد و بدین ترتیب بود که راه‌های جدیدی برای انتشار و انباشت دانش و خصوصاً انتشار آن، به شکل مکتوب (کتاب، مجله، بانک‌های اطلاعاتی و...) پیدا شد.

تأسیس نهاد انتشاراتی دانشگاه‌ها، در جایگاه بخش اجتناب‌ناپذیر توسعه علمی و بیان اهمیت است. مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی در مقام بزرگ‌ترین دانشگاه علوم انسانی کشور نیز از این قاعده مستثنی نیست، به طوری که هم می‌تواند در انتشار افکار، اندیشه‌ها، نظریات و تولیدات علمی استادان، دانشجویان و اصحاب دانش کوشا باشد و هم به نیازهای علمی جامعه پاسخ گوید.

فعالیت مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه از سال ۱۳۹۲ با احیای شورای انتشارات دانشگاه متشکل از استادان فعال و پرکار در عرصه پژوهش و انتشار و نمایندگان شوراهای انتشارات دانشکده‌ها و مراکز پژوهشی وارد مرحله جدیدی شد. در این دوره همگام با تحول اساسی در کیفیت و کمیت آثار منتشرشده، رویکرد نوینی نیز مبتنی بر اولویت آثار بنیادین، بومی و برگرفته از تأملات نظری و عملی استادان در پیش گرفته شد. البته در این میان، ترجمه آثار کم‌نظیر و بی‌مانند در کشور با موافقت شورای انتشارات دانشگاه نیز مورد غفلت قرار نگرفته است. هرچند تا نایل به مطلوب فاصله زیادی وجود دارد و همکاری همه استادان و پژوهشگران را می‌طلبد؛ اما در همین مدت کوتاه نیز سالانه بالغ بر یک‌صد عنوان از آثار استادان دانشگاه به زیور لبع آراسته شده است و امید می‌رود این روند با کیفیتی بالاتر همچنان در مسیر رشد و ترقی پیش رود.

کتاب حاضر از حمله آثار دانشگاه است که پس از طی فرایند بررسی و داوری‌های علمی و ادبی، اینک در اختیار خوانندگان محترم قرار می‌گیرد. امید می‌رود علاقه‌مندان و خوانندگان این اثر نیز مانند سایر آثار دانشگاه، صاحبان اثر را از نقدهای مشفقانه خود بهره‌مند سازند.

مرکز چاپ و انتشارات

دانشگاه علامه طباطبائی

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار.....
۱۱	بخش نخست: مقدمه بر مفهوم‌شناسی مفاهیم قرآنی.....
۱۱	۱. مقدمه.....
۱۲	۲. فهم قرآن کریم.....
۲۱	بخش دوم: از معنی تا معناشناسی.....
۲۱	۱. مقدمه.....
۲۴	۲. فرایند معناسازی.....
۲۶	۳. مطالعه هم‌زمانی و درزمانی واژگان قرآن.....
۳۳	۴. مکاتب معناشناسی.....
۴۲	۵. جایگاه زبان و گفتار در معناشناسی.....
۴۷	۶. دایره معنایی کلمات.....
۵۱	۷. دانش معناشناسی چگونه معنا را بررسی می‌کند؟.....
۵۳	۸. چگونه زبان‌شناسی معنا را بررسی می‌کند؟.....
۵۶	۹. چگونه نشانه‌شناسی معنا را مطالعه می‌کند؟.....
۶۳	۱۰. چگونه معناشناسی به فهم ما از واژه‌های قرآن کمک می‌کند؟.....
۷۰	۱۱. معناشناسی واژگان، عبارات، دلالت‌ها و سیاق قرآن.....
۷۴	۱۲. روش‌شناسی معنا.....
۸۱	۱۳. سخن پایانی بخش دوم.....

بخش سوم: معناشناسی واژه‌های شیء و مشیت..... ۸۷

۱. مقدمه ۸۷
۲. معنای واژگانی واژه مشیت ۸۹
۳. دایره معنایی واژه مشیت: ۹۷
۴. روابط همنشینی ۹۸
- ۴-۱. رابطه همنشینی مشیت و صورت ۹۸
- ۴-۲. رابطه همنشینی مشیت با الله و رب ۱۰۴
- ۴-۳. رابطه همنشینی مشیت با علم ۱۰۸
- ۴-۴. رابطه همنشینی مشیت با قدرت ۱۱۲
۵. رابطه همنشینی مشیت با ملک، عزت و ذلت ۱۱۳
۶. رابطه همنشینی روح، کلمه و وحی ۱۱۴
- ۴-۷. رابطه همنشینی مشیت با اکراه و تشکیل امت واحده ۱۱۶
- ۴-۸. رابطه همنشینی مشیت با اجتناب ۱۲۰
۵. روابط جانشینی ۱۲۱
- ۵-۱. رابطه جانشینی مشیت و اراده ۱۲۲
- ۵-۲. رابطه جانشینی مشیت و قضا و قدر ۱۲۷
- ۵-۳. رابطه جانشینی مشیت، انشاء کتاب و اجل ۱۳۱
۶. سخن پایانی بخش سوم ۱۳۴

بخش چهارم: چگونه شیء شکل می‌گیرد؟ ۱۳۹

۱. مقدمه ۱۳۹
۲. مشیت چیست؟ ۱۴۶
۳. معناشناسی مشیت ۱۴۸
۴. شاکله‌سازی در مشیت الهی ۱۵۵
۵. شیء چیست؟ ۱۵۷
۶. سخن پایانی بخش چهارم ۱۶۰

منابع ۱۶۵

- کتاب‌ها ۱۶۵
- مقاله‌ها ۱۶۸